

unicef
voor ieder kind

UNICEF JONGERENADVIES

2023

GEMAAKT DOOR JONGEREN ONDER DE 18 JAAR

VOORWOORD JONGERE

In een land als Nederland mag je zijn wie je wilt zijn. En heb je de vrijheid om je eigen mening te hebben. Toch is er een groep die niet altijd goed gehoord wordt: wij jongeren onder de 18 jaar.

Wij mogen nog niet stemmen, maar willen wel onze stem laten horen. Ik heb meegedaan aan het UNICEF-jongerenadvies omdat ik het zelf heel belangrijk vind om mijn eigen mening te laten horen. Ook vind ik het belangrijk om met andere jongeren in gesprek te gaan over onderwerpen die belangrijk zijn voor onze toekomst.

Dit UNICEF-jongerenadvies gaat over armoede, klimaatverandering en oorlogen in de wereld. Het zijn dingen waar wij ons zorgen over maken. Ik heb meegepraat over armoede in Nederland. Het kan lastig zijn voor kinderen om op te groeien in armoede. Want sporten, muziekles of een andere vrijetijdsbesteding kan niet altijd door ouders worden betaald. Ik vind het belangrijk kinderen te steunen die creatief bezig willen zijn. Creativiteit zorgt voor het ontwikkelen van een passie en het leren begrijpen van jezelf. Hierover meedenken vond ik heel interessant en inspirerend. Ik zag dat jongeren zoveel te bieden hebben. Door jongeren een groter podium te geven, zouden politici letterlijk en figuurlijk kunnen luisteren naar de toekomst.

Wij vragen politici om onze zorgen en ideeën serieus te nemen. Dat vinden wij belangrijk, omdat het gaat over onze toekomst. De eerste stap is erkenning. De tweede stap is er ook echt iets mee doen. Zo maak je het verschil.

Neha (17 jaar)
UNICEF-jongerenadvies

VOORWOORD UNICEF NEDERLAND

Voor u ligt het UNICEF-jongerenadvies. Een rapport dat draait om de stem van Nederlandse jongeren in de leeftijd van 13 tot 18 jaar. Wat vinden zij belangrijk? Waar maken ze zich zorgen over? En waar moet de Haagse politiek volgens jongeren prioriteit aan geven? Het gaat ook over de oplossingen die jongeren zien voor de uitdagingen waar Nederland mee te maken heeft.

Uit representatief onderzoek dat voor dit advies is gedaan, blijkt dat jongeren zich zorgen maken over grote thema's. De top drie bestaat uit klimaatverandering, oorlogen in de wereld en armoede. Maar ook vinden zij mentale problemen, de huizen crisis, discriminatie en problemen in het onderwijs belangrijk.

Als we uitzoomen zien we dat jongeren zich enorm zorgen maken om de toekomst - om hún toekomst. Ze zien ook dat dit complexe problemen zijn. En vragen aan politici, bestuurders en beleidsmakers om met oplossingen te komen waarin de toekomst van jongeren en die van volgende generaties centraal staat.

Cruciaal daarbij is dat kinderen en jongeren meepraten over zaken die hen aangaan en dat hun mening serieus wordt genomen. Niet alleen omdat ze daar recht op hebben maar ook omdat politici, bestuurders en beleidsmakers het perspectief en de denkkraft van kinderen en jongeren nodig hebben om samen te werken aan de wereld van morgen.

Met dit jongerenadvies laten jongeren zien wat zij belangrijk vinden en geven jongeren een aanzet voor mogelijke oplossingen. Ook laat het zien hoe belangrijk het is om doorlopend met jongeren in gesprek te zijn over hun toekomst.

Suzanne Laszlo
Directeur UNICEF Nederland

INTRODUCTIE

Dit is het UNICEF-jongerenadvies 2023. Het is gemaakt door ons, jongeren tussen de 13 en 18 jaar. Omdat we willen dat de ideeën die we hebben over de toekomst serieus genomen worden.

We maken ons zorgen over onderwerpen waar de overheid meer oog voor zou moeten hebben. In dit rapport delen we daarom onze ideeën over oplossingen hiervoor. Meer dan 1.000 jongeren hebben meegewerkt aan dit advies. We mogen nog niet stemmen, dus tijdens verkiezingen kunnen wij onze stem niet laten horen. Maar door dit advies te lezen en ermee aan de slag te gaan, kunnen jullie wel naar ons luisteren.

Het VN-Kinderrechtenverdrag is helder: kinderen hebben het recht om hun mening te geven en serieus genomen te worden. Daarom vragen we om jouw aandacht. Aandacht voor onze zorgen, ons advies en onze aanbevelingen. Laat ons meedenken en meehelpen. En ga in gesprek met ons.

Jongeren verspreid over heel Nederland hebben hun mening gedeeld via een vragenlijst. Drie onderwerpen kwamen duidelijk naar voren: klimaatverandering, oorlogen en armoede. Dit zijn de drie thema's die in 2023 bij jongeren het meest leven. UNICEF wil weten waarom wij die onderwerpen belangrijk vinden en wat precies speelt binnen deze onderwerpen. Daarom heeft UNICEF jongeren in Nederland opgeroepen om hun verhaal te delen via social media en op school.

Daarna zijn we in focusgroepen in gesprek gegaan. Zo hebben we per onderwerp samen adviezen op papier gezet. Wij hopen dat de politiek met deze onderwerpen aan de slag gaat en dat we zo kunnen bijdragen aan een betere toekomst voor ons allemaal.

UNICEF-JONGERENADVIES:

DE ADVIEZEN IN HET KORT

JONGEREN & KLIMAAT

- 1. Stop met reclame voor vervuilende spullen, voeding en reizen.** Zorg dat iedereen beter begrijpt wat de invloed is van het eten van vlees of reizen per vliegtuig op het klimaat.
- 2. Maak het openbaar vervoer aantrekkelijker door het goedkoper te maken.** Het OV moet de meest logische manier worden om te reizen.
- 3. Stop met de consumptiemaatschappij zoals die nu is.** Zorg dat mensen minder spullen en verpakkingen (eenmalig) gebruiken.

JONGEREN & OORLOGEN

- 1. Help landen er weer bovenop na een oorlog of conflict.** Een economie in puin kan zichzelf niet redden. Helpen met de wederopbouw is noodzakelijk.
- 2. Zorg dat vluchtelingen zich gezien voelen.** Koppel mensen aan (vertrouwens)personen die zich kunnen verplaatsen in hun trauma en situatie. Hierdoor vinden mensen steun bij elkaar.
- 3. Zoek de samenwerking verder op tussen landen.** Vorm een soort bemiddelingsunie voor de vrede en om de opvang van vluchtelingen goed te regelen.

JONGEREN & ARMOEDE

- 1. Leer ons op school hoe je moet omgaan met geld.** Maak armoede bespreekbaar. Zo gaan we beter voorbereid ons verdere leven in.
- 2. Laat het minimumloon en uitkeringen meestijgen met stijgende prijzen (inflatie).** De meest kwetsbare groepen worden het hardst geraakt als spullen duurder worden.
- 3. Maak buitenschoolse activiteiten zoals sport en hobby's gratis beschikbaar.** Zorg dat iedereen mee kan doen. Dat verbetert de lichamelijke en geestelijke gezondheid van alle kinderen.

JONGEREN & KLIMAAT

Er is geen enkel thema dat wij zo belangrijk vinden als klimaatverandering. Over geen enkel thema kwamen zoveel reacties binnen als deze. Dat komt omdat wij het om ons heen zien gebeuren met extreem weer: hitte, droogte en overstromingen. Veel van ons zijn bezorgd, omdat we ons oprecht afvragen of dit probleem nog goed komt of niet. Of de overheid het serieus genoeg neemt.

In het UNICEF-jongerenadvies van 2020 en 2021 vroegen we ook al aandacht voor klimaat. Jongeren worden nauwelijks betrokken bij het gesprek over klimaatverandering. Het gaat wel over wat het doet met ons, maar niet over hoe wij denken dat het beter zou kunnen. Laat ons meedenken! Met het vinden van oplossingen. Want we hebben ideeën en we kunnen meehelpen. Er is niks waar meer haast mee is. De tijdsdruk is enorm: er moet nu iets gebeuren.

We moeten veranderingen maken in hoe we leven. Anders kunnen we klimaatverandering niet tegengaan.

Gezonder eten van dichtbij, minder vlees eten, zuiniger zijn op onze natuur en minder vliegen. Maar dit moet op een goede manier worden aangepakt. Zodat deze veranderingen haalbaar zijn. Voor rijke en arme mensen.

Oplossingen kunnen lokaal zijn (zoals leren over het klimaat op school), landelijk (steden groener maken en meer recyclen) en internationaal (kennis over goede dijkbescherming delen). Het klimaat verandert en dat raakt ons allemaal. Daarom vinden we dat klimaat bovenaan elke agenda moet staan. In de adviezen hebben we drie van onze ideeën verder uitgewerkt.

ONZE ADVIEZEN

Advies 1: Geen reclame

Maak geen reclame voor vlees, vliegen of de fossiele industrie en geef mensen de juiste informatie over hoe producten zijn gemaakt. Verminder het gebruik van producten of diensten die slecht zijn voor het klimaat.

Wij vinden het belangrijk dat mensen begrijpen hoe deze producten of diensten bijdragen aan klimaatverandering. Bijvoorbeeld door erover te leren op school. Of omdat het op de verpakking in de supermarkt staat. Hoeveel water, energie en veevoer er nodig is voor een hamburger. Of hoe bepaalde kledingstukken zijn gemaakt. Een soort nutri-score (een keuzelogo op de verpakking), maar dan over de impact op het klimaat. Zo kunnen mensen hun eigen keuze maken met de juiste informatie. Ook kan het helpen om een verbod op reclame te hebben voor deze dingen, bijvoorbeeld voor vlees. Dan komen mensen minder in de verleiding om het te kopen.

Advies 2: Openbaar vervoer

Maak het openbaar vervoer een aantrekkelijkere optie om mee te reizen door het goedkoper te maken. Zodat het de meest logische keuze wordt voor veel meer mensen.

Wij willen dat mensen vaker met het OV gaan, zodat we gezamenlijk minder CO₂ uitstoten. Belast vervuilende voertuigen zoals auto's en scooters meer, en besteed het geld wat dit oplevert aan het verbeteren van het OV. Verhoog bijvoorbeeld ook de belasting op vlees. Met al deze extra inkomsten is het misschien zelfs mogelijk om het OV gratis te maken. Dan zullen mensen vaker de auto of scooter laten staan.

“Voedsel verbouwen wordt denk ik ook lastig als er extreme droogte is. Dus ik ben bang dat er later veel honger zal zijn.”

Jongen, 13 jaar

Advies 3: Consumptiemaatschappij

Stop de huidige consumptiemaatschappij. Te veel spullen en verpakkingen worden maar één keer gebruikt en dan weggegooid.

Wij vinden dat dat anders moet en kan. Door meer te recyclen en verpakkingen te gebruiken die beter zijn voor het milieu. Bijvoorbeeld dat je in de supermarkt verpakkingen opnieuw kunt vullen. Ook hoeven veel producten en verpakkingen misschien niet van de andere kant van de wereld te komen. Meer van wat we gebruiken en eten zou van dichterbij kunnen komen. Dan gebruiken we veel minder energie aan het vervoer ervan.

“Ik kan me niet voorstellen dat ik ooit kinderen op deze wereld zou zetten met dit klimaat. Ik maak mij hier enorme zorgen over. Er is namelijk gewoon bijna niks wat ik nog meer kan doen om te zorgen dat het klimaat weer de goede kant op gaat. (...)”

Meisje, 15 jaar

JONGEREN & OORLOGEN

De dreiging van oorlog voelt dichterbij dan ooit door de oorlog in Oekraïne. En er zijn andere oorlogen en conflicten in de wereld die minder aandacht krijgen in het nieuws, maar even belangrijk zijn.

We leven mee met gezinnen en kinderen die geraakt worden door oorlogen en moeten vluchten voor gevechten. Vluchtelingen hebben vreselijke dingen gezien en meegemaakt. Daar moeten we oog voor hebben en zorgen dat er ruimte voor ze is om hierover te praten. Het zijn mensen, zoals jij en ik.

We maken ons ook zorgen om de gevolgen van oorlogen. Hoe zit het met onze eigen veiligheid? Wat doen we met migratie en de opvang van vluchtelingen?

En hoe gaan we ermee om dat we afhankelijk zijn van bepaalde gebieden of producten uit het buitenland? Stijgende prijzen van eten en energie heeft effect op veel inwoners van Nederland.

We begrijpen dat het lastig is om oorlogen op te lossen. We zien hoe complex het is en snappen dat de oplossingen niet makkelijk zijn. We hebben een aantal punten waarvan we graag willen dat daar meer aandacht voor komt. Daar gaan onze adviezen over.

ONZE ADVIEZEN

Advies 1: Herstel economie

Help landen om hun economie goed te herstellen na een oorlog. Met de juiste hulp, zorg je dat de bevolking op de lange termijn niet afhankelijk blijft.

Wij beseffen dat een oorlog veel gevolgen heeft voor een land en de bevolking. Na een oorlog ligt de economie van een land in puin. De inwoners kunnen vaak niet meer hun oude werk doen. Of een gezin is een vader of moeder verloren in de oorlog. Wij willen dat mensen de kans krijgen om zo snel mogelijk hun leven weer op te bouwen. En dat ze niet afhankelijk worden van bepaalde hulpgoederen. Misschien kunnen we helpen door mensen een bepaalde opleiding te geven of skills te leren. Met andere woorden: geef iemand geen vis, maar leer ze vissen.

Advies 2: Aandacht vluchtelingen

Geef vluchtelingen aandacht en zorg dat ze gezien worden door het gesprek aan te gaan.

Wij vinden het belangrijk dat er meer begrip komt voor de situatie van mensen die gevlucht zijn. We denken dat je hiervoor kan zorgen door met elkaar in gesprek te gaan en elkaar te leren kennen. Sommige dingen zijn moeilijk om over te praten, zelfs met familie of vrienden. Een vertrouwenspersoon die snapt wat jij meegemaakt hebt, kan dan helpen. Dat hoeft niet een professional te zijn. Misschien is het wel iemand uit dezelfde situatie of hetzelfde land. Door deze mensen aan elkaar te koppelen, kunnen ze steun vinden bij elkaar.

“

“We hebben het telkens over vluchtelingen. Dat er te veel zijn. We moeten het veel meer hebben over dat het mensen zijn, zoals wijzelf. En ze helpen.”

Meisje, 18 jaar

Advies 3: Samenwerking

Zoek de samenwerking op tussen landen om te werken aan vrede. Bijvoorbeeld met een soort bemiddelingsunie.

Onze meningen zijn verdeeld over wat de beste manier is om samen te werken en welke rol Nederland hierin zou moeten nemen. Moeten we voorop lopen of juist niet. Veel jongeren voelen zich wel veiliger door een samenwerking tussen landen en vinden dat het onmisbaar is om uiteindelijk voor vrede te zorgen. We weten dat er organisaties bestaan die dit doen, maar denken dat het goed is om er meer tijd en aandacht aan te besteden zodat conflicten kunnen worden opgelost. We dachten aan een (bestaande of nieuwe) bemiddelingsunie. Een organisatie die kan helpen om een oorlog te stoppen. Maar ook om de gevolgen van een oorlog, bijvoorbeeld de opvang van vluchtelingen, samen beter te regelen. Want we hebben het idee dat de bestaande samenwerkingen dit niet goed genoeg doen.

“

“De oorlog met Oekraïne heeft ook gevolgen voor ons, bijvoorbeeld inflatie, hogere gasrekening en dat alles duurder wordt. Hiervoor dachte ik nooit op de sportclub. Nu word ik bijna verplicht om daar te douchen, omdat het minder geld kost. Daardoor is het na de training ook wel veel gezelliger. Nu doucht mijn hele team op de sportclub.”

Meisje, 14 jaar

JONGEREN & ARMOEDE

Armoede is nog te vaak een verborgen probleem. Het is makkelijk om armoede over het hoofd te zien door alle andere, grote problemen van deze tijd.

Klimaatverandering en oorlogen zijn namelijk heel zichtbaar en aanwezig. Maar de afgelopen jaren is alles duurder geworden: huizen, boodschappen en energie. Dat heeft gevolgen voor veel van ons. Niet meer kunnen sporten, niet meegaan met schoolreisjes, nooit iets leuks in de stad kopen: we zien het om ons heen gebeuren. We zijn bezorgd over onze eigen toekomst. Kunnen wij straks nog een huis kopen? Een studie volgen?

We zien de kloof tussen arm en rijk groter worden. Op school en op straat. Deze ongelijkheid vinden we oneerlijk. Armoede voelt als iets waar je makkelijk inrolt, maar moeilijk weer uitkomt. Erover praten is lastig, dus doen maar weinig mensen het. Omdat ze zich ervoor schamen bijvoorbeeld. Er moet dus meer gebeuren om het bespreekbaar te maken. Zo kunnen mensen beter geholpen worden in het vinden van een oplossing. In onze adviezen vertellen we hier meer over.

ONZE ADVIEZEN

Advies 1: Les op school

Besteed op school meer aandacht aan het omgaan met geld. Maak het een vast onderdeel van de les economie.

Armoede kan iedereen overkomen. Door omstandigheden kan je er zomaar mee te maken krijgen, en het is lastig om er weer uit te komen. Daarom willen we dat deze lessen aan alle leerlingen gegeven worden. Het is dus niet alleen belangrijk voor kinderen uit gezinnen met minder geld. Er is al heel veel kennis over beschikbaar, maar het komt nog niet goed bij jongeren aan. Door er op school al aandacht aan te besteden, gaan jongeren beter voorbereid het volwassen leven in. Maar armoede blijft een moeilijk onderwerp. Vaak schamen jongeren zich ervoor. Niet iedereen wil er open over praten in de klas. Zorg dus voor coaches en mentoren bij wie we terecht kunnen. Of met wie we er anoniem over kunnen praten. Zorg dat er meer over armoede gepraat wordt.

Advies 2: Stijgende prijzen

Laat het minimumloon en uitkeringen meestijgen met stijgende prijzen (inflatie). Want de meest kwetsbare mensen worden het hardst geraakt wanneer alles duurder wordt.

Wij merken dat mensen die in armoede leven vaak als zielig worden gezien. Maar mensen met een laag inkomen of een uitkering zijn dat niet en willen ook niet in dat hokje worden gestopt. Wij vinden dat er betere hulp moet komen voor gezinnen die dat nodig hebben om het te redden in moeilijkere tijden. Gezinnen met minder geld hebben meer stress omdat spullen steeds duurder worden. Daarom willen wij het minimumloon en uitkeringen laten meestijgen met stijgende prijzen (inflatie) in bijvoorbeeld de supermarkt. Want steeds meer mensen kunnen niet meer rondkomen in de maatschappij. En wij vinden dat dat mag niet gebeuren. Als de prijzen weer omlaaggaan (deflatie) blijft het loon of de uitkering hetzelfde. Deze mensen hoeven dus geen geld in te leveren. Het kan ook helpen om te praten met ervaringsdeskundigen. Die kunnen helpen de situatie te overzien en advies geven. Wat is er mogelijk? Welke hulp is er? In een gezin zonder geldzorgen kan een kind vaak gewoon meedoen, mee sporten en leuke dingen doen met vrienden en dat gunnen we iedereen.

Advies 3: Gratis hobby's

Maak buitenschoolse activiteiten beter beschikbaar of zelfs gratis, zodat iedereen mee kan doen en niemand wordt buitengesloten.

Wij merken dat je je beter voelt als je mee kan doen aan hobby's, sporten en activiteiten. Dat is goed voor je mentale en lichamelijke gezondheid. Voor kinderen die thuis minder geld hebben, kan dit soms een probleem zijn. Want naar muziekles gaan of lid worden van een sportclub, kost geld. Wij vinden dat dit gratis beschikbaar moet zijn. Bijvoorbeeld als buitenschoolse activiteit of door een periode 'hobby's' toe te voegen aan ons schoolrooster. Zo krijgt iedereen de kans om mee te doen, wat zorgt dat iedereen erbij hoort.

“Armoede is een doolhof waar je heel makkelijk instapt. De ingang is niet zo moeilijk te vinden. Maar die uitgang vinden, dat is een struikelblok en dat past ook bij armoede. Geld is heel makkelijk uit te geven, maar probeer het maar eens terug te verdienen.”

Jongen, 15 jaar

TOTSTANDKOMING

Het voortraject van het UNICEF-jongerenadvies begon in februari 2023. In opdracht van UNICEF Nederland voerde I&O Research een onderzoek uit om erachter te komen welke onderwerpen jongeren in Nederland het belangrijkste vinden en waarvan zij hopen dat de overheid daar meer prioriteit aan geeft.

Het onderzoek werd uitgevoerd onder jongeren tussen de 13 en 18 jaar. Het bestond uit een kwantitatief en kwalitatief gedeelte. Om tot een representatieve uitslag te komen vulden 693 jongeren de online vragenlijst in. De onderwerpen klimaatverandering, oorlogen in de wereld en armoede stonden bovenaan. Gevolgd door mentaal welzijn, de huizen crisis, discriminatie en problemen in het onderwijs. 19 jongeren deden mee aan kwalitatieve focusgroepen voor verdieping en mogelijke oplossingsrichtingen.

UNICEF heeft vervolgens jongeren gevraagd om hun verhaal en ervaring hierover te delen middels een vragenlijst. Dit gebeurde via een campagne die op social media meer dan 245.000 jongeren bereikte. Ook zijn we langs geweest op 9 scholen door het hele land. Om een zo inclusief mogelijke respons te krijgen, is de vragenlijst ook gedeeld via een mailing naar 11 jeugdinstituten in Nederland en 165 scholen voor speciaal onderwijs. In totaal hebben 361 jongeren een reactie achtergelaten.

Een groep van 31 jongeren is geselecteerd om naar de focusgroepen op het UNICEF-kantoor te komen, de zogenoemde UNICEF-real talks. Tijdens deze groepsgesprekken zijn de uitkomsten van het vooronderzoek en de input op de vragenlijsten besproken. Daarna zijn de adviezen geformuleerd. Deze groep is een brede afspiegeling van de jongeren in Nederland en gevarieerd in gender, leeftijd, opleiding en woonplaats.

Naast het UNICEF-jongerenadvies op papier, is er ook een creatieve vertaling van gemaakt in de vorm van een Spoken Word. Tijdens de UNICEF-studiosessie zijn 6 jongeren met een artiest de muziekstudio in gegaan. De tekst van het nummer is geïnspireerd op het jongerenadvies.

De dag voor Prinsjesdag organiseert UNICEF Nederland Jongeren Prinsjesdag 2023. Jongeren gaan in gesprek met Tweede Kamerleden. Zij bieden het UNICEF-jongerenadvies aan, waarmee de overheid en politici gericht aan de slag kunnen om de positie van jongeren in Nederland te verbeteren.

TIJDLIJN

APRIL

Meningen ophalen via social media.

JUNI

Adviezen maken tijdens UNICEF-real talks.

AUGUSTUS

Spoken Word maken tijdens de UNICEF-studiosessie.

OKTOBER

Opvolging bij de politiek.

FEBRUARI

Onderzoek naar de belangrijkste thema's.

MEI

Jongeren informeren op scholen.

JULI

Schrijven van het UNICEF-jongerenadvies 2023.

SEPTEMBER

Gesprek tussen jongeren en politici op Jongeren Prinsjesdag.

SPOKEN WORD

*Ik zie reclames voor vliegreisjes naar de Malediven
Maar mijn generatie voelt zich schuldig als ze een vliegtuig zien vliegen*

*Ik wil niet met een vieze auto reizen, maar het openbaar vervoer kost mij te veel
Maar een ding weet ik zeker, de reis naar een betere toekomst is via de rails*

*Er zit een laag plastic over mijn aubergine, komkommer en tomaat
Maar de lagen van mijn blijdschap zijn niet van plastic gemaakt*

*Hoe is dit ons probleem?
We hebben dit niet gedaan
Toch sleept het ons mee
Kijk verder dan vandaag*

*Bescherm mensen, geen grenzen
Wie het schip van hoop laat zinken
Verblijft op de kust van onverschilligheid*

*Verplaats je in hun plaats
Het conflict in hun hoofd
Is groter dan dat er wordt getoond*

*Werk samen met landen
Tot een samenwerking tussen landen
De band tussen de landen
Versterkt ook de band tussen ons land*

*Wat is nou echt belangrijk, het avondeten of het ontbijt?
Dit zou eigenlijk geen vraag moeten zijn*

*Ik en mijn zus fietsen, fietsen langs een voetbalveld
Maar wij horen daar niet thuis*

*Na het weekend in de kring hield ik mijn mond
Zelfs de juf weet niet hoe dat komt
De hele klas had leuke dingen gedaan
Maar mijn moeder had geen geld om die dingen te doen met ons*

*Hoe is dit ons probleem?
We hebben dit niet gedaan
Toch sleept het ons mee
Kijk verder dan vandaag*

EEN GREEP UIT DE REACTIES...

"Ik maak me zorgen over klimaatverandering omdat ik bang ben dat we niet genoeg doen, dat het probleem niet serieus genomen wordt... met alle gevolgen van dien."

"Ik vind dat er in Nederland niet genoeg gekeken wordt naar armoede, omdat veel mensen denken dat het hier niet bestaat."

"Ik wil delen dat de mensen in Nederland moeten opletten wat ze doen. Want als we de aarde opwarmen kan het zo zijn dat de zeespiegel stijgt en Nederland onder water kan stromen of de dijken gaan breken."

"Bij mij om de hoek zit een voedselbank. Wij schrikken er wel van hoeveel mensen er eigenlijk in de rij staan elke vrijdagmiddag, om boodschappen te halen, omdat ze het zelf niet meer redden."

"Nou, ik denk soms wel eens na over oorlog in Nederland. Er was een tijdje geleden iets aan de hand tussen Rusland en de Verenigde Staten. Dan denk ik af en toe wel: 'nou we liggen er wel allemaal mooi tussenin als er bij sommige grote landen iets misgaat.'"

"Ik kan de gevolgen van armoede wel van dichtbij zien. Ik werk zelf in de supermarkt, dus ik zie dat de prijzen omhoog gaan. Je hoort ook van klanten die langskomen dat er wordt geklaagd over de stijgende prijs en dat sommige mensen het toch best wel zwaar hebben. (...)"

"Ik vind vluchtelingen best een lastig onderwerp. Aan de ene kant vind ik: er is oorlog en ze vluchten voor een reden. Ik vind niet dat je als land kan zeggen 'Dit is mijn grens. Hier zijn jullie niet welkom. Zoek maar een andere plek.' Maar ja, aan de andere kant met de woningen zie je [...], Nederland is ook vol. We zijn een betrekkelijk klein land en kunnen het ook niet allemaal aan."

“Ik vind dat er te weinig aandacht is voor de klimaatverandering in het lesprogramma van middelbare scholen.”

“De reden waarom het tegengaan van klimaatverandering zo’n ontzettend traag proces is, is denk ik omdat er weinig mee te winnen valt op economisch gebied. Het reduceren van uitstoot en energieconsumptie is juist iets dat overheden en organisaties heel veel geld kost.”

“Ik vind het moeilijk om over te praten, maar ik ben constant bang dat de oorlog ook hiernaartoe komt, of dat de hele wereld ineens eindigt zonder dat ik het zou weten.”

“Soms zit ik in de aula er merk ik gewoon dat een paar vriendinnen van me echt niks te eten hebben elke dag en ook geen geld hebben om wat te halen. Dat doet me pijn. Ik vind dat elke kind hetzelfde verdiend.”

“Ik vind dat er meer landen ook écht iets moeten gaan doen. Bijvoorbeeld in supermarkten, zoveel plastic, dat kan echt anders. Ook moet openbaar vervoer en elektrische auto’s en vegetariërs of flexitariërs meer gepromoot worden. (...)”

“Ik denk ook dat we het taboe moeten doorbreken. Dat er meer aandacht moet komen voor armoede, zodat het geen schaamte wordt. Zodat mensen het wel durven te zeggen.”

“Oorlogen zijn vreselijk. Het gaat vaak over een meningsverschil waarbij dan miljoenen slachtoffers en doden vallen. Dat is onnodig en moet niet gebeuren. Het moet gestopt worden.”

SPECIALE DANK AAN

Het UNICEF jongerenpanel
UNICEF-(student)vrijwilligers
Stichting Discussiëren Kun Je Leren
I&O Research
Deniz Wittebol (Freez)
Azim Inami

Fotocredits:

© UNICEFNL/ 2022/ Delobel
© UNICEF NL/ 2022/ Kievit
© UNICEFNL/ 2023/ van der Meulen
© UNICEFNL/ 2023/ Stevens
© UNICEFNL/ 2023/ van den Eijnden
© UNICEFNL/ 2023/ Veneboer

EIGEN TERREIN
Alleen toegang voor
bewoners, bezoekers en
toegang naar het bus

OVER HET UNICEF-JONGERENADVIES

Met het UNICEF-jongerenadvies zorgt UNICEF ervoor dat jongeren in Nederland hun mening kunnen geven over onderwerpen die zij belangrijk vinden én dat zij gehoord worden. Jaarlijks resulteert dit in het UNICEF-jongerenadvies waarover jongeren, onder begeleiding van UNICEF Nederland, met onder andere Tweede Kamerleden in gesprek gaan. Belangrijk, want jongeren hebben volgens het Kinderrechtenverdrag het recht om gehoord te worden.

OVER UNICEF

UNICEF helpt jongeren om hun mening te uiten en zorgt ervoor dat er naar die mening geluisterd wordt. Ook helpt UNICEF jongeren over de hele wereld om zich te kunnen ontwikkelen, naar school te gaan en gezond te eten. Daar heeft iedereen onder de 18 jaar recht op. Dat lijkt heel gewoon, maar voor sommige jongeren is het dat niet. We zorgen ervoor dat jongeren nu geholpen en gehoord worden én dat iedere jongere een droom kan hebben over de toekomst. UNICEF is er voor iedere jongere. Voor nu én morgen.

UNICEF Nederland

Bezuidenhoutseweg 74
2594 AW Den Haag

088 444 9650
info@unicef.nl
www.unicef.nl